

СТЕПАН ЯКИМОВИЧ ДЕМ'ЯНЧУК - ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЕДАГОГІКИ МИРУ

Анотація. У статті розкриті шляхи реалізації миролюбних ідей «Педагогіки Миру» академіка Степана Якимовича Дем'янчука. Проаналізована, створена ним, система виховання учнівської та студентської молоді на ідеях миру, яку успішно впроваджують його вихованці, викладачі Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

Ключові слова: миролюбні ідеї «Педагогіки Миру», система виховання учнівської та студентської молоді на ідеях миру, Музей Миру, учнівські громадські читання «Я голосую за мир».

Аннотация. В статье раскрыты пути реализации миролюбивых идей «Педагогика Миру» академика Степана Якимовича Демьянчука. Проанализирована созданная им система воспитания ученической и студенческой молодежи на идеях мира, которую успешно внедряют его воспитанники, преподаватели Международного экономико-гуманитарного университета имени академика Степана Демьянчука.

Ключевые слова: миролюбивые идеи «Педагогика Мира», система воспитания ученической и студенческой молодежи на идеях мира, Музей мира, общественные чтения «Я голосую за мир!».

Annotation. In the article the ways of peaceful ideas of the academician Stepan Demianchuk "The Pedagogy of Peace" realization are described. The system of students and pupils education, made by the academician and that is fulfilled by the students and teachers of the International University of Economics and Humanities named after academician Stepan Demianchuk is analyzed.

Key words: peaceful ideas of the "Pedagogy of Peace", the system of students and pupils education on the ideas of peace, the Museum of Peace, pupil's social activities "I Vote for the Peace".

Проблема миру - споконвічна. Для кожного з нас мир - це свобода, безпека, злагода, добробут, взаєморозуміння, доброзичливість. На сучасному етапі складного і бурхливого життя нашого суспільства, яке породило громадянські війни, жорстокість, втрату духовних цінностей, людяності і милосердя, збереження миру - одне з головних завдань педагогічної науки.

Проблема виховання молоді на ідеях миру знайшла своє відображення у ряді робіт таких учених, як А. С. Макаренко, Ю. К. Бабанського, В. С. Заслуженюка, О. В. Сухомлинської та інших. Однак основоположником «Педагогіки миру» можна вважати Степана Якимовича Дем'янчука - педагога, новатора та теоретика, практика, засновника, першого проректора Міжнародного економіко-гуманітарного університету, завідувача кафедри педагогіки, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена Міжнародної педагогічної академії та академії педагогічних і соціальних наук, Відмінника народної освіти УРСР, Відмінника народної освіти СРСР.

Він був педагогом від Бога і все своє довге творче життя присвятив благородній справі, навчання і виховання молодого покоління. Тисячі людей нині згадують його, з вдячністю говорять про свого мудрого наставника і вихователя.

Степан Якимович створив свою наукову школу з проблем педагогіки миру, а розроблену ним систему виховання учнівської та студентської молоді на ідеях миру успішно впроваджують його вихованці, викладачі Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Ідею миру ви-

датний педагог, ветеран Великої Вітчизняної війни, сповідував у своїх численних наукових працях. Він є автором 27 монографій, понад 300 наукових статей у збірниках і журналах як України, так і зарубіжжя, 600 статей у періодичній пресі.

Під його керівництвом упродовж останніх семи років життя плідно працювала на громадських засадах наукова лабораторія «Виховання учнівської молоді на ідеях миру в навчально-виховному процесі школи і вузу». В рамках роботи лабораторії на базі університету, з часу його заснування, за участю провідних учених України, Білорусії, Угорщини, Польщі, щорічно організовуються Всеукраїнські та Міжнародні науково-практичні конференції, присвячені проблемі збереження миру на Землі. Зокрема, «Педагогіка єдиного і цілісного миру: сутність, завдання і основні напрями наукової роботи шкіл і вузів», «Педагогіка миру в навчально-виховному процесі школи і вузу», «Школа за мир, взаєморозуміння і соціальний розвиток» та інші. За матеріалами конференцій було видано збірники виступів учасників конференцій. Співробітники цієї лабораторії підготували ряд посібників із даної проблеми для вчителів, вихователів, викладачів, батьків та студентів: «Педагогіка миру», «Студентам про мир», «Батькам про мирну політику суверенної незалежної України», «Заради миру на Землі» та інші.

Реалізуючи програму роботи лабораторії, під керівництвом професора Дем'янчука С. Я. 10 викладачів працювали над дисертаційними дослідженнями по проблемі миротворчої діяльності школи і вузу. Зокрема, Петрук А. П. захистив дисертацію на тему: «Виховання старшокласників на ідеях миру в позакласній роботі», Петрук О.М. - «Виховання старших дошкільників на ідеях миру в умовах національного дитячого садка», Пагута Т. І. - «Співробітництво вихователів дошкільних закладів з сім'єю по вихованню дошкільників у дусі миру», Колупаєва Т. Є. - «Педагогічні умови виховання учнів початкової школи в дусі миру у позакласній роботі», Коржова О.В.

«Виховання підлітків на ідеях миру в позакласній роботі» та інші. Всього із наукової школи видатного педагога вийшли два доктори наук та 28 кандидатів наук.

Працюючи над проблемою виховання учнів і студентів на ідеях миру, вчені університету готують навчально-методичні посібники, керують науковими дослідженнями студентів при виконанні курсових, дипломних і магістерських робіт, організовують роботу проблемних груп та наукових товариств.

Лабораторія проводить значну наукову роботу зі студентами. Молодь із різних вузів України виступає з доповідями на науково-практичних конференціях, публікує свої статті в наукових збірниках, отримує кваліфіковані консультації науковців і т.д. Зокрема, було проведено цікаву міжвузівську науково-практичну студентську конференцію на тему: «Християнське виховання молоді на ідеях миру та милосердя», у якій брали участь студенти Рівного, Острога, Львова, Москви, Києва та інших міст.

Підсумком цих ґрунтовних досліджень С. Я. Дем'янчука та його послідовників є створений 29 квітня 1999 року в Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука Музей Миру, де проводяться засідання лабораторії та заняття із студентами по проблемах миротворчої діяльності вчителів у сучасних умовах. Він прагнув до того, щоб цей музей став великим науковим центром, в якому велася б не тільки наукова робота викладачів і студентів, а й здійснювалася б пропаганда миру і миролюбної політики України.

За одинадцять років цей унікальний, єдиний в Україні музей відвідало дуже багато екскурсантів. У книзі відгуків почесних відвідувачів нерідко можна зустріти такі записи: «З повагою до людини-легенди українського Полісся - Степана Якимовича Дем'янчука - науковця і творця мирного виховання підростаючого покоління, з вдячністю за створення центру миру і науки»; «Вітаю створення Музею Миру. Це сприятиме миротворчій діяльності академіка С.Я. Дем'янчука, поширенню наукових ідей педагогіки миру».

Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука - єдиний вуз України, де проводяться щорічні учнівські громадські читання «Я голосую за мир», які стали однією із активних форм виховання у школярів гуманності, чуйності, доброти, миролюбства, патріотизму. Виступи та доповіді школярів друкуються та видаються як перші наукові праці дітей, що сприяє формуванню в них активної громадянської позиції. Ці читання - це добра традиція, яку започаткував у 1997 році засновник університету доктор педагогічних наук, професор, академік Степан Якимович Дем'янчук. Адже, як стверджував видатний академік, що доля миру між народами залежить не тільки від політиків та військових. У розв'язанні цих актуальних питань дуже важливу роль відіграють школи, головним завданням яких є виховання школярів у дусі миру, милосердя, формування в них почуття патріотизму, довіри і дружби. Його прагнення творити добро живить і зобов'язує нас продовжувати започатковані ним справи. Високу оцінку читанням дав голова Ради миру України, перший президент держави Л. М. Кравчук.

Упродовж усіх років своєї плідної праці С.Я. Дем'янчук активно співпрацював із освітянськими органами з підготовки інструктивно-нормативних документів, посібників для вчителів і студентів, а також методичних матеріалів із питань виховної роботи в умовах демократизації і гуманізації національної школи, розвитку шкільного та вузівського самоврядування. Степан Якимович був ініціатором організації руху «Педагоги за мир та взаєморозуміння».

Він у всьому намагався бути першим, прагнув, щоб навчальний заклад займав передові позиції і в спорті, і в художній самодіяльності, і в наукових досягненнях. Він завжди підтримував молодь, але, разом з тим, був суворим для неї екзаменатором і вимогливим педагогом. Для всіх, хто мав нагоду спілкуватися зі Степаном Якимовичем, він і досі є Учителем, наставником, порадиником, взірцем гуманності і чесності.

Але найбільшим, найвагомим досягненням вченого і педагога став університет. Степан Якимович завжди замислювався над необхідністю змін у системі вищої освіти. Ідея створення вищого навчального закладу народилася власне несподівано, безсонної довгої ночі, коли мучили болі в прострелених німецьким кулеметом руках, під монотонний перегук вагонних коліс, коли згадувалося важке повоєнне учителювання й виникали мрії про вищий навчальний заклад нового типу. В рік бурхливих перетворень і перших розчарувань, зусиллями викладачів-ентузіастів, 1 вересня 1993 р., відповідно до рішення Міжнародної педагогічної академії, розпочав свою діяльність Рівненський науково-консультаційний центр - філія МПА, зареєстрований Міністерством освіти України як заклад із правом підготовки фахівців із вищою освітою. Від нього бере початок історія Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

Сьогодні, коли розв'язано багато старих проблем, пов'язаних із базою, кадрами, зміцнилися наші потенціальні можливості, створився імідж перспективного, визнаного вузу, що потребує вирішення вже нових завдань. Нині ректорат університету продовжує успішно розвивати ідеї гуманізації та гуманітаризації закладені С.Я. Дем'янчуком.

Саме том, 27 червня 2001 року рішенням сесії Рівненської міської ради за вагомих внесок у розвиток педагогічної науки, розбудову вищої школи та активну громадську позицію в житті міста Рівне одну з вулиць названо іменем академіка Степана Дем'янчука. За клопотанням Ради ректорів Рівненської області депутати увіковічили пам'ять про нього в назві Міжнародного економіко-гуманітарного університету. Його іменем названі вулиці на батьківщині в селі Орепи та в селі Гірки, де він

Життя і праця Степана Якимовича Дем'янчука були не даремні. Полишені ним зерна проросли і щедро плодоносять. Ідеї його не забуті, а продовжують сьогодні реалізовуватись його учнями, його послідовниками, а їх, повірте, чимало. Продовжуючи себе в своїх вихованцях, Степан Якимович зумів не тільки творити людину, а й творити сам час, якому немає і не буде кінця.

Список використаної літератури:

1. Дем'янчук С.Я. Виховання учнівської молоді на ідеях миру/ Дем'янчук С.Я., Дем'янчук А.С. //Збірник матеріалів Міжнародної науково - практичної конференції «Школа за мир, взаєморозуміння і соціальний розвиток» . - Рівне: РЕП, 1996. - 120 с
 2. Дем'янчук С.Я. Виховання старшокласників на ідеях миру в позакласній роботі: Монографія/ Дем'янчук С.Я., Дем'янчук А.С., Петрук А.П. - Львів, 1995. - 120 с.
- Я голосую за мир /ред. коп. Дем'янчук А.С., Петрук О.М., Пагула ТІ// Матеріали XIII громадських учнівських читань. - Рівне, 2009,- 200 с.

УДК 929:378(477.8)

Ю. С. ДЕМ'ЯНЧУК

проректор з питань економічного розвитку
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука, к.і.н., доц.

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ С. Я. ДЕМ'ЯНЧУКА КРИЗЬ ПРИЗМУ ЖИТТЄВОГО ВИМІРУ

Анотація. У статті відображено життєвий і творчий шлях вченого, педагога-практика, новатора і організатора, засновника Міжнародного економіко-гуманітарного університету, академіка Степана Якимовича Дем'янчука.

Наводяться маловідомі дані із його життя та діяльності. Викладені оригінальні підходи із педагогічного досвіду і наукових розробок вченого, які були вперше реалізовані у навчально-виховній діяльності загальноосвітніх шкіл та вищих навчальних закладів, історії педагогіки.

Ключові слова: педагог, педагогічна діяльність, наукові дослідження, педагогіка миру.

Аннотация. В статье отображен жизненный и творческий путь ученого, педагога-практика, новатора и организатора, основателя Международного экономико-гуманитарного университета, академика Степана Якимовича Демьянчука.

Приводятся малоизвестные данные из его жизни и деятельности. Изложены оригинальные подходы из педагогического опыта и научных разработок ученого, которые были впервые реализованы в учебно-воспитательной деятельности общеобразовательных школ и высших учебных заведений, истории педагогики.

Ключевые слова: педагог, педагогическая деятельность, научные исследования, педагогика мира.

Annotation. In the article the biography and the creative way of the scientist, teacher, innovator and organizer, founder of International University of Economics and Humanities, the scholar Stepan Yakimovych Demianchuk are reflected.

The unknown facts of his life and work are given. The original approaches, based on the teaching experience and scientific researches of scholar, and that were implemented in the educational activity of the secondary schools and higher educational establishments, in the history of pedagogy are outlined.

Key words: teacher, pedagogical activity, scientific research, pedagogy of piece.